

Briselē, 5.6.2014.
COM(2014) 327 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

**Juridiskie šķērļi brīvai līdzekļu pārvietošanai starp iestādēm vienas likviditātes
apakšgrupā**

1. IEVADS UN MĒRĶI

Pamatinformācija

Regula (ES) Nr. 575/2013¹ (**KPR**) un Direktīva 2013/36/ES² (**KPD**) veido tiesisko regulējumu, kas reglamentē piekļuvi kredītiestāžu un ieguldījumu brokeru sabiedrību (turpmāk kopā "**iestādes**") darbībai, to uzraudzības sistēmu un prudenciālos noteikumus.

KPR ietvertas iestāžu prudenciālās prasības, kas saistītas ar banku un finanšu pakalpojumu tirgu darbību. Mērķis ir nodrošināt minēto tirgu dalībnieku finansiālo stabilitāti, kā arī panākt augstu aizsardzības līmeni ieguldītājiem un noguldītājiem. Lai novērstu tirgus izkropļojumus un regulējuma arbitrāžu, šīm prudenciālajām prasībām būtu jānodrošina ļoti augsts saskaņotības līmenis.

Tomēr valstu kompetentajām iestādēm un dalībvalstīm ir pieejamas vairākas iespējas un rīcības brīvība. Tās saskaņā ar KPR 8. pantu ietver kompetentajām iestādēm iespēju individuāli nepiemērot likviditātes prasības. Lai gan valstīm attiecībā uz šo nepiemērošanu ir rīcības brīvība, tas ievērojami atvieglotu jauno likviditātes noteikumu piemērošanu grupas kontekstā.

Šā ziņojuma sagatavošanas iemesls

Saskaņā ar KPR 8. pantu kompetentās iestādes KPR Sesto daļu, t. i., likviditātes prasības, var pilnībā vai daļēji nepiemērot iestādei un visiem vai dažiem tās meitasuzņēmumiem Savienībā un uzraudzīt tos kā vienas likviditātes apakšgrupu (**VLAG**), ciktāl tie atbilst visiem minētajiem nosacījumiem.

Šie nosacījumi ir šādi:

- a) mātes iestāde konsolidēti vai meitas iestāde subkonsolidēti ievēro Sestajā daļā noteiktos pienākumus;
- b) mātes iestāde konsolidēti vai meitas iestāde subkonsolidēti vienmēr uzrauga un pārrauga visu to grupas vai apakšgrupas iestāžu likviditātes pozīcijas, uz kurām attiecinā minēto nepiemērošanu, un nodrošina visu minēto iestāžu pietiekamu likviditātes līmeni;
- c) iestādes ir noslēgušas līgumus, kas, ievērojot kompetento iestāžu prasības, paredz līdzekļu brīvu pārvietošanu starp tām, lai ļautu iestādēm pildīt to aktuālās individuālās un kopējās saistības;
- d) nepastāv un nav paredzami nekādi būtiski praktiski vai juridiski šķēršļi, kas kavētu c) apakšpunktā minēto līgumu izpildi.

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 26. jūnija regula par prudenciālajām prasībām attiecībā uz kredītiestādēm un ieguldījumu brokeru sabiedrībām, un ar ko groza Regulu (ES) Nr. 648/2012, OV L 176, 27.6.2013., 1. lpp.

² Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 26. jūnija Direktīva 2013/36/ES par piekļuvi kredītiestāžu darbībai un kredītiestāžu un ieguldījumu brokeru sabiedrību prudenciālo uzraudzību, ar ko groza Direktīvu 2002/87/EK un atceļ Direktīvas 2006/48/EK un 2006/49/EK. OV L 176, 27.6.2013., 338. lpp.

Saskaņā ar KPR 8. panta 1. punkta pēdējo daļu Komisija ziņo Eiropas Parlamentam un Padomei par jebkādiem juridiskiem šķēršļiem, kas var padarīt neiespējamu c) apakšpunktā minētā nosacījuma piemērošanu, un tiek aicināta vajadzības gadījumā līdz 2015. gada 31. decembrim sagatavot tiesību akta priekšlikumu par to, kurus no šiem šķēršļiem būtu jānovērš.

Dažu pēdējo mēnešu laikā Eiropas Komisija ir tieši konsultējusies gan ar nozares pārstāvjiem, gan valstu publiskā sektora iestādēm, lai noteiktu iespējamās šķēršļus brīvai līdzekļu pārvietošanai starp VLAG iestādēm Eiropas Savienībā un apsvērtu, kā tos varētu pārvarēt, kā arī, vai ir nepieciešamas regulējošas darbības ES līmenī. Komisija arī apsprieda šo tēmu Komisijas banku, maksājumu un apdrošināšanas ekspertu grupā 2013. gada septembrī.

2. IESPĒJAMIE ŠĶĒRŠĻI BRĪVAI LĪDZEKĻU PĀRVIETOŠANAI

Šajā ziņojumā uzsvērtas galvenokārt pārrobežu situācijas, jo tas ir konteksts, kurā, visticamāk, praksē var parādīties šķēršļi. Turklāt individuāla likviditātes prasību nepiemērošana iestādēm un visiem vai dažiem to meitasuzņēmumiem, ja visām VLAG iestādēm ir atļauts veikt darbību tajā pašā dalībvalstī, atsevišķi noteikta KPR 8. panta 2. punktā.

Jāatzīmē, ka potenciālie šķēršļi trešās valstīs šajā ziņojumā nav analizēti, jo saskaņā ar KPR 8. panta 1. punktu atbrīvojums ir piemērojams tikai Savienībā, lai gan Komisija atzīst, ka šādi šķēršļi varētu izraisīt bažas konsolidētas uzraudzības kontekstā.

Kapitāla aprites brīvība kā ES vispārējs noteikums

Brīvai kapitāla aprītei Eiropas Savienībā nevajadzētu būt ierobežojumiem. Saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību (**LESD**) 63. pantu visi ierobežojumi attiecībā uz kapitāla apriti un maksājumiem dalībvalstu starpā ir aizliegti.

Tāpēc tādu tiesību aktu pieņemšana dalībvalstīs, kas liedz iestādēm slēgt līgumus, kuri paredz pārrobežu līdzekļu brīvu pārvietošanu starp tām, lai pildītu to aktuālās individuālās un kopējās saistības, principā būtu ierobežojums, kas aizliegts ar Līgumu un kas var izraisīt saistību neizpildes procedūras uzsākšanu saskaņā ar LESD 258. un turpmākajiem pantiem. Līdz ar to dalībvalstis saskaņā ar vispārējo principu nedrīkst ieviest valsts tiesību aktus, kas tiešā veidā aizliedz brīvu kapitāla apriti.

No otras puses, LESD 65. panta 1. punkta b) apakšpunktā izklāstīts, ka vispārējais noteikums, kas formulēts 63. pantā, neskar dalībvalstu tiesības veikt visus vajadzīgos pasākumus, lai novērstu attiecīgās valsts normatīvo aktu pārkāpumus, jo īpaši finanšu iestāžu konsultatīvās uzraudzības jomā, vai arī veikt pasākumus, ko pamato sabiedriskās kārtības vai sabiedriskās drošības intereses. Saskaņā ar LESD 65. panta 3. apakšpunktu šie pasākumi nedrīkst radīt iespēju patvaļīgi diskriminēt vai slēpti ierobežot kapitāla un maksājumu brīvu apriti.

Tādēļ valsts prasības, kam ir ierobežojoša ietekme uz kapitāla plūsmu, nevar pašas par sevi uzskatīt par LESD 63. panta pārkāpumu, ja tās nav diskriminējošas un ir pienācīgi pamatotas ar piesardzības mērķiem, piemērotas izvirzītā mērķa sasniegšanai un samērīgas ar šo mērķi.

Var rasties ārkārtas apstākļi, kad var būt pamatoti brīvu kapitāla apriti ierobežot, piemēram, nosakot kapitāla kontroles. Šajā saistībā Komisija nesen pieņēma lēmumu, ka pagaidu ierobežojumi kapitāla aprītei, ko piemēroja Kipra, bija pamatoti ar sabiedriskās kārtības / sabiedriskās drošības interesēm (LESD 65. panta 1. punkta b) apakšpunkts) un tika piemēroti visas sabiedrības interesēs.

Aktīvu norobežošana

Praksē kompetentās iestādes dalībvalstīs dažkārt veic darbības, kuru mērķis ir paturēt likviditāti, dividendes un citus bankas aktīvus valsts robežās, ar potenciālu prejudiciālu ietekmi uz citām dalībvalstīm, proti, tā saucamos “aktīvu norobežošanas” pasākumus. Šādi aktīvu norobežošanas pasākumi var ierobežot brīvu kapitāla apriti, kas ir aizliegts ar Līgumu, ja vien tas nav pienācīgi pamatoti un samērīgi. Pastāv arī bažas, ka valstu kompetentās iestādes dažkārt var mēģināt izvairīties no saistībām attiecībā uz sadarbību ar citām dalībvalstīm, ko pieprasa KPR un KPD.

Pamatojoties uz konfidenciālu aptauju, kas notika starp divdesmit septiņām dalībvalstīm, Komisijas dienesti ir noteikuši 2. pīlāra³, lielu riska darījumu režīmu⁴ un iekšzemes likviditātes sistēmas⁵ kā konkrētas jomas, kurās var tikt kavēta kapitāla brīva aprīte starp iestādēm, vai nu veicot pasākumus, kas atļauti KPR/KPD ietvaros, vai arī ar citiem neformāliem pasākumiem.

³ Ja iestādes stāvoklis tiek uzskatīts par nepietiekami spēcīgu vai stabilu, neraugoties uz 1. pīlāra prasību izpildi, kompetentās iestādes ir pilnvarotas piemērot 2. pīlāra pasākumus. Saskaņā ar KPD 86. panta 3. punktu kompetentās iestādes efektīvi rīkojas gadījumos, ja iestāžu riska profili pārsniedz labi funkcionējošas un noturīgas sistēmas prasības. KPD 104. panta 1. punkta k) apakšpunkts un 105. pants ļauj noteikt īpašas likviditātes prasības.

⁴ Saskaņā ar lielu riska darījumu režīmu attiecībā uz kapitāla aprītes ierobežošanu pastāv potenciāla rīcības brīvība, ja riska darījumi grupas iekšienē tiek ierobežoti saistošajās lielu riska darījumu robežās. Saskaņā ar KPR 395. panta 1. punktu iestāde neiesaistās riska darījumā ar citu grupas uzņēmumu, ja darījuma vērtība pēc tam, kad ņemta vērā kredītriska mazināšanas ietekme, pārsniedz 25 % no tās atbilstošā kapitāla, ja vien tā nav atbrīvota no lielu riska darījumu režīma saskaņā ar KPR 400. panta 1. punkta f) apakšpunktu un 400. panta 2. punkta c), e) un f) apakšpunktu. Kompetentās iestādes saskaņā ar 2. pīlāru iestādēm var noteikt arī stingrākus lielu riska darījumu limitus, jo īpaši, ja tās uzskata, ka koncentrācijas risks netiek pienācīgi uzraudzīts un tam nepievērš pietiekamu uzmanību (KPD 81. pants). Lielu riska darījumu režīms arī paredz īpašus noteikumus, kas attiecas tieši uz grupas iekšējiem riska darījumiem, uz kuriem dalībvalstis var, ievērojot konkrētus nosacījumus, subkonsolidēti attiecināt lielu riska darījumu limitu, kas ir zemāks par 25 % (KPR 395. panta 6. punkts). Tomēr šajā konkrētajā gadījumā Komisija var noraidīt ierosinātos valsts pasākumus, ja tā uzskata, ka tie cita starpā rada šķērslī brīvai kapitāla aprītei atbilstīgi LESD noteikumiem (KPR 395. panta 8. punkts).

⁵ Saskaņā ar KPR 412. panta 5. punktu un 413. panta 3. punktu dalībvalstis var saglabāt vai ieviest valsts noteikumus likviditātes un stabila finansējuma prasību jomā, pirms Savienībā ir noteikti un pilnībā ieviesti saistošie minimālie standarti. Tā rezultātā, vismaz līdz 2018. gadam (vai līdz 2019. gadam, ja Komisija nolēm mainīt pakāpenisko grafiku, kas noteikts 460. pantā, un līdz 2019. gadam atliek 100 % saistošo likviditātes seguma prasību minimālo standartu ieviešanu (KPR 461. pants)) likviditātes seguma prasības nolūkā, dalībvalstīm ir ļauts saglabāt vai ieviest valsts noteikumus likviditātes jomā, kas ir konservatīvāki par KPR/KPD ietvarā paredzētajiem un pieprasīt saistošu likviditātes seguma prasību līdz 100 % apjomam.

Robeža starp likumīgu un nelikumīgu rīcību dažkārt ir neskaidra, jo aktīvu norobežošanas pasākumi bieži notiek likumīgi atļautu darbību kontekstā (vai tiek maskēti ar tām) un/vai jomās, kurās kompetentajām iestādēm ir rīcības brīvība.

Tomēr iepriekš minētajās jomās izmantotie instrumenti, piemēram, pilnvaras saskaņā ar 2. pīlāru, acīm redzami kalpo pamatotiem un lietderīgiem mērķiem, ja tos piemēro saskaņā ar likumu un ja tie nav nesamērīgi ar piesardzības mērķi. Pats fakts, ka to izmantošana var negatīvi ietekmēt iespēju pārvietot līdzekļus grupas ietvaros, neattaisno to automatisku kvalificēšanu par juridiskiem šķēršļiem KPR 8. panta nozīmē. Tos var uzskatīt par šķēršļiem tikai tad, ja šie instrumenti tiek izmantoti mērķim, kas neatbilst ES tiesību aktiem. No šādas neatbilstošas to izmantošanas būtu jāizvairās, taču tas nenozīmē, ka būtu jāmaina paši instrumenti.

Turklāt šā ziņojuma mērķis nav apšaubīt nesen pieņemtos KPR un KPD noteikumus, kas attiecas uz iepriekš minētajiem instrumentiem. Pastāv skaidra un pamatota nepieciešamība pēc šādiem instrumentiem, un to iekļaušana KPR/KPD ir ilgstošu un vispārātzītu uzraudzības vajadzību rezultāts. Šā ziņojuma mērķis drīzāk ir izvērtēt juridiskos šķēršļus, kas izriet no citiem avotiem, nevis no KPR un KPD noteikumiem.

Uzņēmējdarbības tiesību normas

Apspriežoties ar ieinteresētajām personām, kā iespējamie šķēršļi brīvai kapitāla plūsmai grupas ietvaros tika citētas dažas uzņēmējdarbības tiesību normas, kas neļauj iestādēm neierobežotā veidā nodrošināt likviditāti citiem tās pašas grupas dalībniekiem. Tas jo īpaši attiecas uz gadījumu, ja iestādes vadība ir saistīta ar vispārēju uzticības pienākumu aizsargāt savas iestādes intereses (arī uz grupas, kurā iestāde ietilpst, plašāku interešu rēķina). Tādēļ, pat ja iestādei ir likviditātes pārpalikums, tai nav pienākuma to automatiski nodot citiem grupas dalībniekiem, ja nevar garantēt tā atgūšanu. Tāpēc iestāde nevar brīvi (vismaz ne bez tālākas izskatīšanas) slēgt līgumu ar citiem grupas dalībniekiem, kā to paredz brīva līdzekļu pārvietošana starp šiem dalībniekiem.

Tomēr šādi “šķēršļi”, šķiet, ir labi pamatoti, jo īpaši tādēļ, ka tie ir daļa no vispārējiem uzņēmējdarbības tiesību principiem, t. i., tie attiecas arī uz uzņēmumiem, kas ir ārpus banku nozares. Tas būtu diezgan apšaubāmi, ja šāds princips netiktu piemērots. Šādi jautājumi ir jārisina taisnīgi: vai nu pienācīgi garantējot jebkādas likviditātes atmaksu, vai izmantojot citas struktūras, piemēram, filiāles, kas nav atsevišķas juridiskas personas.

Lai gan dalībvalstis pašlaik saglabā ievērojamas pilnvaras attiecībā uz likviditātes pārvaldību ar filiāļu starpniecību, to būtība ir citāda. Tās attiecas uz prudenācijām prasībām un nevis uz uzņēmējdarbības tiesību pienākumiem. Turklāt to nozīme samazināsies (sk. turpmāk par norisēm attiecībā uz Eiropas likviditātes noteikumiem un vienoto uzraudzības mehānismu).

Tiesību akti nodokļu jomā

Lai gan tādu nodokļu tiesību aktu pastāvēšana, kas ierobežo aizdevumu no citiem grupas dalībniekiem aplikšanu ar nodokli, iespējams, var kavēt brīvu kapitāla

plūsmu, tas, šķiet, nekavē iestādes slēgt līgumu, kas paredz brīvu kapitāla plūsmu starp abām attiecīgajām iestādēm⁶.

3. PAR NEPIECIEŠAMĪBU RISINĀT PAŠREIZĒJO SITUĀCIJU

Šis pārskats liecina, ka nepastāv būtiski juridiski šķēršļi, kas kavē iestādes slēgt līgumus, kuri paredz līdzekļu brīvu pārvietošanu starp tām, vismaz ne nepamatotu juridisko šķēršļu nozīmē.

Pirmās grūtības, ar kurām iestādes, mēģinot slēgt šādus līgumus, varētu saskarties, ir uzraudzības prasības (kuras piemēro kompetentās iestādes), kas dažos gadījumos kavē brīvu kapitāla plūsmu grupā. Šīs prasības var būt pamatotas — ja tās ir nepieciešamas, pamatojoties uz situāciju konkrētajā iestādē, uz kuru attiecas uzraudzības prasības — vai arī apšaubāmas — ja kompetento iestāžu patiesais pamatmērķis ir saglabāt likviditāti savā teritorijā, tādējādi pārmērīgi aizsargājot savas valsts nodokļu maksātājus un uzraugāmās iestādes kreditorus uz nodokļu maksātāju rēķina citās ES dalībvalstīs un citās grupas daļās.

Reakcija no daudzām dalībvalstīm un to kompetentajām iestādēm pierāda, ka šādi apsvērumi ir vispārēji un tos pat atklāti atzīst. Tas liecina, ka daudzas kompetentās iestādes nav pilnībā apmierinātas ar (pārrobežu) VLAG jēdzienu, jo to uztver kā iespējamu valsts interešu apdraudējumu. Šādu izturēšanos (aktīvu norobežošanas prakse) — kas ir loģiska no valsts viedokļa, bet ar skaidru un būtisku negatīvu ietekmi plašākā Eiropas perspektīvā — ir grūti mainīt bez tālākas pašreizējā regulējuma un uzraudzības sistēmas integrācijas. Citiem vārdiem, lai efektīvi novērstu šādu praksi, nepietiek tikai ar problēmas simptomu novēršanu — nepieciešams novērst arī cēloņus un bažas. Tādēļ, ja vien nenovērš arī šos cēloņus un bažas, kompetentās iestādes, lai sasniegtu tos pašus mērķus, varētu meklēt alternatīvus līdzekļus.

Ciktāl pamatproblēma ir problēma, kurā valstis ir ieinteresētas pašas, valsts ieinteresēto personu mērķu saskaņošana ar plašāku Eiropas integrāciju finanšu pakalpojumu jomā un integrētākiem uzraudzības pienākumiem, šķiet, ir efektīvākais attīstības ceļš.

Eiropas Banku iestāde

Pirmā svarīgā iespēja, lai nepieļautu vai novērstu uzraudzības praksi, kas ierobežo brīvu kapitāla plūsmu (ciktāl šāda prakse nav pamatota), ir Eiropas Banku iestāde (**EBI**). EBI ir arvien svarīgāka loma, sekmējot sadarbību starp kompetentajām iestādēm, piedāvājot pieredzi un veidojot vienotu uzraudzības noteikumu kopumu.

Jo īpaši kompetentajām iestādēm būtu jāmudina uzlabot sadarbību un izmantot nesaistošu EBI starpniecību gadījumos, ja rodas domstarpības par to, vai ir izpildīti VLAG izveidošanas nosacījumi.

⁶ Tomēr šie tiesību akti nodokļu jomā var ierobežot vēlmi nodrošināt brīvu kapitāla plūsmu, jo tie palielina grupas nodokļu slogu.

Tas pats attiecas arī uz laikposmu līdz 2015. gadam, pēc kura būs piemērojami KPR noteikumi par kopīgu lēmumu pieņemšanu un nesaistošu starpniecību šajā jautājumā⁷.

Pēc novērošanas perioda un pilnīgas likviditātes seguma prasības īstenošanas saskaņā ar KPR Komisija izvērtēs, vai ir nepieciešami papildu pasākumi⁸.

Vienotais uzraudzības mehānisms

Būtisks sasniegums ir vienotā uzraudzības mehānisma (**VUM**) izveidošana ar Padomes Regulu (ES) Nr. 1024/2013⁹. ECB patiešām būs juridiskais statuss, kas ļaus uzraudzīt visas eurozonas kredītiestādes, kā arī kredītiestādes valstīs, kas nolemj pievienoties Banku savienībai.

Ar VUM regulu ECB uztic būtiskākos uzraudzības uzdevumus un pilnvaras attiecībā uz visām kredītiestādēm, kas izveidotas eurozonā. ECB tieši uzrauga konkrētas lielās kredītiestādes un kredītiestādes, kuras ir pieprasījušas vai saņēmušas tiešu valsts finansiālo palīdzību. ECB arī uzraudzīs, kā kompetentās iestādes veic mazāk nozīmīgu kredītiestāžu uzraudzību. Lai nodrošinātu konsekventu uzraudzības standartu piemērošanu, ECB var jebkurā brīdī pieņemt lēmumu tieši uzraudzīt vienu vai vairākas no šīm kredītiestādēm.

Attiecībā uz pārrobežu kredītiestādēm, kas darbojas gan VUM ietilpstošās dalībvalstīs, gan ārpus tām, tāpat kā līdz šim turpinās pastāvēt esošās koordinācijas procedūras starp piederības dalībvalsts / uzņēmējas dalībvalsts kompetentajām iestādēm. Tomēr, ciktāl ECB ir pārņēmusi tiešās uzraudzības uzdevumu, tā pildīs piederības dalībvalsts un uzņēmējas dalībvalsts iestādes funkcijas visās iesaistītajās dalībvalstīs. Tam vajadzētu ievērojami novērst nevēlamu aktīvu norobežošanas praksi, kas raksturota iepriekš. Jo lielāks ir to dalībvalstu skaits, kas piedalās VUM, jo mazāka būs iespēja izmantot nevēlamu aktīvu norobežošanas praksi.

Vienotais noregulējuma mehānisms

VUM izveide ir pirmais solis ceļā uz Banku savienību un viens no priekšnoteikumiem kredītiestāžu tiešajai rekapitalizācijai ar Eiropas Stabilizācijas mehānisma palīdzību. Integrēta Banku savienība ietver arī vienotu kredītiestāžu noregulējuma mehānismu, kura pamatā ir vienots noteikumu kopums.

Komisija ir uzsvērusi, ka ir svarīgi panākt vienošanos attiecībā uz priekšlikumiem par kredītiestāžu pārstrukturēšanu un noregulējumu un noguldījumu garantiju shēmām, kā arī attiecībā uz Komisijas priekšlikumu par vienotu Eiropas noregulējuma mehānismu, lai efektīvi risinātu pārrobežu kredītiestāžu noregulējumu un izvairītos no nodokļu maksātāju naudas izmantošanas kredītiestāžu glābšanai.

⁷ Skatīt KPR 8. panta 3. punktu un 21. pantu saistībā ar KPR 521. panta 2. punkta a) apakšpunktu.

⁸ Skatīt KPR 30. apsvērumu.

⁹ Padomes 2013. gada 15. oktobra Regula (ES) Nr. 1024/2013, ar ko Eiropas Centrālajai bankai uztic īpašus uzdevumus saistībā ar politikas nostādņām, kas attiecas uz kredītiestāžu prudenciālo uzraudzību, OV L 287, 29.10.2013., 63. lpp.

Apstiprinātajiem tiesību aktiem ir būtiski jāveicina valsts sektora iestāžu mērķu saskaņošana un vēl vairāk jāierobežo aktīvu norobežošanas prakses stimuli.

Eiropas likviditātes prasības

Komisija gatavo deleģēto aktu, ar kuru Savienībā ieviesīs sīki izstrādātu un saskaņotu likviditātes seguma prasību. Šis deleģētais akts saskaņā ar KPR 460. panta 2. punktu stājas spēkā līdz 2014. gada 31. decembrim, bet to nepiemēro līdz 2015. gada 1. janvārim.

Deleģētajam aktam būtu arī jāpalīdz ierobežot nevēlamu praksi, kas patur likviditāti valstu robežās, jo tas nodrošinās saskaņotus, vienotus, sīki izstrādātus un saistošus likviditātes noteikumus, tādējādi kompetento iestāžu starpā veicinot savstarpēju uzticēšanos uzraudzības jomā.

Jo īpaši ar deleģētā akta palīdzību ir jācenšas atrisināt dažus jautājumus, kas saistīti ar pārrobežu likviditātes pārvaldību grupas ietvaros. Lai nodrošinātu efektivitāti un lietderību, dažas bankas veic savas likviditātes un finanšu resursu daļas pārvaldību, kas aptver visu grupu. Grupām, kuras neizmanto VLAG (vienas likviditātes apakšgrupas) nepiemērošanas tiesības, kā svarīgs likviditātes avots var kalpot preferenciāla plūsma grupas ietvaros. Tā ir aprakstīta kā “preferenciāla”, jo ir atļauta lielāka ienākošā naudas plūsma saņēmējai bankai, nekā tas parasti būtu jāatļauj saskaņā ar KPR, balsoties uz “solo” principu. To vajadzības gadījumā varētu papildināt ar atbilstošu lielāku izejošo naudas plūsmu no bankas, kas nodrošina likviditāti. Diemžēl finanšu krīzes laikā uz šo grupas iekšējo līdzekļu plūsmas realizēšanu pārrobežu izteiksmē reizēm nevar paļauties.

KPR 425. panta 4. punktā ir izklāstīti nosacījumi, kas kompetentajām iestādēm jāizpilda, lai varētu piešķirt šādu preferenciālu režīmu ienākošajai naudas plūsmai kredītiespējām un likviditātes iespējām. KPR 425. panta 4. punkta d) apakšpunktā pieprasīts, lai iestāde un tās darījuma partneris veic uzņēmējdarbību tajā pašā dalībvalstī. KPR 425. panta 5. punkts ļauj kompetentajām iestādēm atcelt šo nosacījumu, ja tiek ievēroti papildu objektīvie kritēriji. Komisija pārbaudīs, vai šos papildu objektīvos kritērijus var ietvert gaidāmajā deleģētajā aktā. Atbilstošie noteikumi attiecībā uz izejošajām naudas plūsmām grupas ietvaros ir ietverti KPR 422. panta 8. punkta d) apakšpunktā un 422. panta 9. pantā.

Visbeidzot, sagatavojot deleģēto aktu par likviditātes seguma rādītāju, Komisijas dienesti pārbaudīs, vai ir iespējams noteikt papildu objektīvus kritērijus preferenciāla režīma piešķiršanai pārrobežu grupas iekšējām ienākošajām un izejošajām naudas plūsmām. Tam vajadzētu precizēt un uzlabot plūsmu darbību pārrobežu grupas ietvaros, kas dažreiz ir bijis problemātiski.

Aizsardzība pret pārrobežu grupu diskrimināciju

Viens no iespējamiem diskriminējošas attieksmes cēloņiem ir tas, ka valsts iestādes ļauj veidot VLAG valsts līmenī, bet ne starptautiskām grupām. Tomēr to daļēji mazina fakts, ka saskaņā ar KPR 8. panta 2. punktu kompetentās iestādes var

nepiemērot KPR likviditātes prasības attiecībā uz VLAG valsts līmenī tikai tad, ja tiek izpildīti tie paši pamatnoteikumi¹⁰, kuri jāizpilda pārrobežu grupai.

Lai gan ES tiesību aktu prasības par nediskrimināciju un vispārējie administratīvo tiesību principi neļauj piemērot šos nosacījumus citādā veidā kā tikai attiecībā uz tīri valsts un pārrobežu grupām, būtu jābūt nozīmīgām atšķirībām starp šīm grupām, lai nepieļautu VLAG izveidošanu pārrobežu kontekstā, ja VLAG izveidošana ir atļauta valsts kontekstā. Pašu par sevi faktu, ka grupa ir pārrobežu grupa un to uzrauga dažādas kompetentās iestādes, nevar uzskatīt par būtisku atšķirību.

KPR un KPD pārskatīšana nākotnē

Komisija ir pārliecināta, ka vienoti noteikumi kopā ar Banku savienību nodrošinās saskaņotību un aizsargās finanšu stabilitāti. Šie jaunie noteikumi nodrošinās arī vienlīdzīgus konkurences apstākļus vienotajā tirgū starp piederības dalībvalsts un uzņēmējvalsts dalībvalsts iestādēm, kā arī starp dalībvalstīm, kuras piedalās un nepiedalās VUM, tādējādi novēršot regulējuma arbitrāžas iespējas, mākslīgu kapitāla un likviditātes aktīvu aizsardzību un veicinot pārrobežu banku atveseļošanu un noregulēšanu.

Iespējamajās KPR un KPD nākotnes redakcijās varētu būt lietderīgi pārskatīt kompetento iestāžu rīcības brīvību attiecībā uz brīvu kapitāla plūsmu grupu ietvaros. Ja nepieciešams un iespējams (t. i., nekaitējot attiecīgo instrumentu tvērumam un efektivitātei pamatos gadījumos), Komisija izvērtēs, vai šādas pilnvaras būtu jānosaka tādā veidā, kas atstāj mazāku rīcības brīvību attiecībā uz iespējamiem brīvu kapitāla plūsmu ierobežojošiem pasākumiem.

4. NOSLĒGUMS

Noslēgumā, ņemot vērā to, ka:

- i) likumdošanas process attiecībā uz KPR un KPD ir pabeigts tikai pavisam nesen (un līdz ar to likumdevēji esošo valstu rīcības brīvību apstiprinājuši nesen);
- ii) Komisija izpētīs, vai gaidāmais deleģētais akts par likviditātes seguma rādītāju var palīdzēt mazināt jebkuru nevēlamu praksi, kas patur likviditāti valstu robežās. Šajā saistībā tā var lūgt sagatavot vienotus, sīki izstrādātus un saistošus noteikumus par likviditāti, tādējādi kompetento iestāžu starpā veicinot savstarpēju uzticēšanos uzraudzības jomā. It īpaši, deleģētais akts varētu būt iespēja noteikt papildu objektīvus kritērijus, kas atvieglo preferenciāla režīma piešķiršanu attiecībā uz pārrobežu grupas iekšējām ienākošajām un izejošajām naudas plūsmām, tādējādi precizējot un uzlabojot pārrobežu grupas iekšējo plūsmu darbību;
- iii) vērojams stabils process, kas uzlabo valsts ieinteresēto personu mērķu saskaņošanu, izmantojot lielāku Eiropas integrāciju ar vienotu noteikumu kopu, EBA un jo īpaši ar Eiropas Banku savienību, un

¹⁰ Tie, kas paredzēti KPR 8. panta 1. punktā. Ja VLAG ir pārrobežu raksturs, ir jāizpilda arī tie nosacījumi, kas paredzēti KPR 8. panta 3. punktā (piemērojami no 2015. gada 1. janvāra).

iv) šajā pārskatīšanas reizē nav atklāti attiecīgi juridiskie šķēršļi, kas neļautu iestādēm slēgt līgumus, kuri paredz līdzekļu brīvu pārvietošanu starp tām vienas likviditātes apakšgrupas ietvaros,

Komisija nesaskata nepieciešamību pašlaik iesniegt tiesību akta priekšlikumu par šo jautājumu. Tomēr Komisija turpinās rūpīgi uzraudzīt un pārskatīt situāciju, un, ja tā pasliktināsies, Komisija atkārtoti izvērtēs nepieciešamību sagatavot šādu tiesību akta priekšlikumu.